

dominerende mediemagt til at kalde »renter af forbrugslån«, hvilket udtryk også anvendes i lovtitlen.

At dette til 100 pct. er usand propaganda, har fra første færd været helt klart for alle, der har haft tid, kræfter og evner til at sætte sig ind i lovens detaljer.

Den daværende konservative skatteminister måtte da også i oktober 1986 – med selvmorderisk sigte mod hele ordningen – erkende i sit svar på udvalgs-spørgsmål 12: »Når man ikke har lagt vægt på den konkrete anvendelse af låneprovenuet, skyldes det, at det er særdeles vanskeligt – for ikke at sige umuligt – at finde ud af, hvad et givet låneprovenu er anvendt til.«

Industrirådets Jørgen Hansen udtrykker det således til dagbladet Børsen 26. september 1988:

»Tag nu den uheldige idé med at stemple visse lån som forbrugslån i relation til renteaftgiften. Enhver med kendskab til regnskaber kan sige sig selv, at der er tale om en umulig sondring. Det er et uløseligt problem, man forsøger at løse.

Og uanset hvor megen administrativ kraft der sættes ind på at klare opgaven, så bygger hele konstruktionen på sand. Det er inden for sådanne områder, det virkelig vil batte noget, hvis den politiske beslutningsproces lægger afgørende vægt på at undgå administrative komplikationer af nye regelsæt.«

Lovens afgiftsområde har intet med forbrugsrenter at gøre. Det rammer rent faktisk folk med lavt forbrug. Kartofflerne straffer den, der ikke engang har råd til kartofler, men som er så fattig, at han må gældsætte sig, måske for at opretholde sit erhverv, måske for at opretholde livet. Det er derfor aldeles lodret usandt, når kartoffelafgiftsbetalerne er blevet kaldt »velbjærgede« (for eksempel af den radikale ordfører. Folketingsstidende 1987–88, 2. samling, forhandlingerne spalte 1172).

Forholdet er tværtimod, at når man skal betale mange penge i rente, har man meget lidt til forbrug. Derfor er det uomtvisteligt, at den kartoffel-AIDS-virus, som lovgiverne har sprøjtet ind i et sekscifret (eller syvcifret) antal danske, virker hårdest på dem, der er i størst rentedødsfare, mens de, der blev undtaget i januar 1988 ved bundgrænseforhøjelse, nok havde klaret de få hundrede kroner, det drejer sig om for deres vedkommende (selv om det selvfølgelig også for dem gælder, at de kæmpemæssige kartoffelvilkaarligheder er dybt uretfærdige og uhensigtsmæssige ud fra alle synsmåder). Alligevel vil seks folketingspartier (i henhold til forlig af 6. september 1988) gå videre ad den vej og yderligere forhøje bundfradraget for 1987, se nærmere § 1, nr. 10 i lovforslag nr. L 47 af 1. oktober 1988.

De med store nettorenteudgifter er de virkelig fattige, mens rige folk normalt er kartoffelfri, fordi deres

renteregnskab typisk viser – eller bringes til at vise – overskud. Højst har de nogle få tusinde kroners nettorenteudgifter. I det første afgiftsår er forskelsbehandlingen særlig stor, idet de hårdest ramte fattigfolk ikke inden for de stramme frister vil kunne klare at indbetale til pensionsordninger og derfor definitivt kommer til at slippe deres penge som skat.

Og de, der rammes hårdest, bliver det år efter år, fordi de ikke har økonomisk styrke til gennem afdrag eller på anden vis at få deres renteudgifter overført til den gruppe – på ca. 90 pct. af alle personrenteudgifter – som er kartoffelskattefri. Her er muligheden for dem, der er mest velbjærgede.

Har man eksempelvis været så uheldig at blive belastet med gæld fra en konkursramt virksomhed, eller er man en medarbejder, som har optaget lån for at redde en nødstedt virksomhed, der måske blev drevet i selskabsform, vil renterne blive pålagt afgift oven i, at man måske aldrig har fået fradrag for sit tab.

I det hele er de hårdest kartoffelafgiftsramte ofte folk, der er gået ned med en virksomhed (f.eks. landbrug i 1981) og nu sidder tilbage med gælden. Mange har også på grund af skilsmisse, husbukke eller arbejdsløshed måttet opgive parcelhuset og afdrager nu til sparekassen eller andre. Når selskabsdrevne virksomheder grundlægges eller skifter ejer (måske ved overdragelse til den hidtidige kronpris), skal den nye anpartshaver oftest ud at låne for at klare problemet. Han får en ordentlig én på sinkadusen i form af den renteaftgift, som femkantspolitikkerne kalder straffeforanstaltning mod overforbrug, men som nok så meget rammer iværksættere. Tilsvarende brutal hårdhændethed går ud over den, der har måttet indfri en kaution (også for erhvervs-gæld og boliglån), eller ham, der blev gældbundet på grund af sygdomsperioder i familien eller uden (særlig) egen skyld fik pålagt en erstatning engang i fortiden.

Hvis man er repræsentant og må låne til en rejsevogn eller man er invalid og må låne til en invalidebil, er man omfattet af afgiften på renterne.

Hvis man har sin kapitalafkastindtægt fra andre kilder end de foran under nr. 15–17 anførte, belastes man hårdere. Det kan være livrenter, udlejningsindtægter, renter på pensions- og forsikringsordninger og hundredvis af andre forhold, som der ikke er skygge af retfærdighedsgrunde til at behandle anderledes end egne direkte renteindtægter og aktieudbytter.

Yderligere skal nævnes dem, som uddanner sig uden for det i denne forbindelse ret tilfældigt afgrænsede SU-studielånsområde. Deres studielån rammes af renteaftgiften.

Ofte vil det være særlig katastrofalt for unge, der med stor bekostning har dygtiggjort sig i udlandet. Men der er også danske uddannelser, der som følge